

H O T Ă R Ă R E
în numele Legii

12 septembrie 2024

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ
al Curții de Apel Chișinău

În componența

Președintele completului, judecătorul
judecătorii
grefier

Mîra Ghenadie
Bostan Angela și Dașchevici Grigore
Papuc Daniela

examinând în ședință publică acțiunea în contencios administrativ înaintată de Tabarcea Avelin împotriva Comisiei Electorale Centrale, privind:

- anularea răspunsului CEC-8/5810 din 04.09.2024, *prin care Tabarcea Avelin a fost informat că proiectul hotărârii privind înregistrarea grupului de inițiativă pentru susținerea candidaturii la funcția de Președinte al Republicii Moldova a fost supus procedurii de vot, însă nu a întrunit numărul necesar de voturi pentru adoptarea unei hotărâri și că lipsa unei hotărâri favorabile înseamnă un refuz al cererii de înregistrare a grupului de inițiativă;*
- obligarea înregistrării grupului de inițiativă pentru susținerea candidatului la funcția de președinte al Republicii Moldova,

c o n s t a t ă :

Pretențiile reclamantului:

La 05 septembrie 2024 Tabarcea Avelin a înaintat contestație în materie de contencios administrativ electoral îndreptată către Comisia Electorală Centrală, solicitând anularea răspunsului CEC-8/5810 din 04.09.2024; obligarea înregistrării grupului de inițiativă pentru susținerea candidatului la funcția de președinte al Republicii Moldova.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că, la 31 august 2024 a depus la Comisia Electorală Centrală cererea cu privire la înregistrarea grupului de inițiativă pentru susținerea candidatului independent la funcția de președinte al Republicii Moldova, cu anexarea actelor potrivit cadrului normativ relevant.

Pe data de 02 septembrie 2024 Comisia Electorală Centrală, în ședință publică, a examinat subiectul privind cererea de înregistrare a grupului de inițiativă pentru susținerea candidatului independent la funcția de președinte al Republicii Moldova, dl Avelin Tabarcea.

Este necesar de menționat că raportorul pe acest subiect, membrul CEC Teodora Vangheli a propus un proiect de hotărâre pozitiv, cu dispozitivul - înregistrarea grupului de inițiativă.

În dezbateri, membrii CEC Angelica Caraman și Pavel Postica au pus la îndoială calitatea reclamantului de candidat independent, dat fiind participarea sa în anul 2023 în campania electorală din partea unui partid politic.

Subiectul a fost supus votului. Trei membri au votat pentru susținerea proiectului de hotărâre iar 6 membri au votat împotriva. În consecință grupul de inițiativă nu a fost înregistrat.

Termenul limită pentru examinarea de către CEC a cererii reclamantului a fost 3 septembrie 2024. Termenul limită de aducere la cunoștință a hotărârii CEC a expirat pe data de 3

septembrie ora 17.00.

O hotărâre motivată a CEC privind refuzul înregistrării grupului de inițiativă, reclamantul nu a primit-o nici până ziua depunerii acțiunii în contencios administrativ.

Pe 04 septembrie 2024 a telefonat la CEC cu întrebarea despre emiterea hotărârii de refuz pentru a o putea contesta, însă a fost informat că hotărâre nu va exista deoarece nu au fost voturile necesare.

În dimineața zilei de 05 septembrie 2024 a primit pe poștă un răspuns, datat cu 4 septembrie - nr. CEC-8/5810, prin care a fost informat că nevoțarea hotărârii se echivalează cu respingerea cererii de înregistrare a grupului de inițiativă.

Consideră reclamantul că prin votarea împotriva hotărârii de înregistrare a grupului de inițiativă, Comisia a respins cererea de înregistrare, în pofida faptului că nu a fost emisă o hotărâre a CEC în acest sens. Această inacțiune reprezintă un refuz, adică un act individual defavorabil, prin care reclamantul este lipsit de dreptul de a participa în campania electorală pentru a candida la funcția de președinte al RM în cadrul alegerilor prezidențiale din 20 octombrie 2024. Acest fapt este confirmat și prin răspunsul CEC din 4 septembrie 2024.

Invocând prevederile art. 64 din Cod administrativ, art. 18, 65, 140 din Codul electoral, și pct. 28, 30 din Regulamentul CEC nr. 1166 din 11.08.2023, reclamantul susține că după examinarea dosarului CEC este obligată să emită decizia fie de înregistrare fie de respingere a cererii de înregistrare a grupului de inițiativă.

Art. 32 al Codului electoral prevede că actele administrative ale CEC sunt hotărârile care se adoptă cu votul majorității membrilor. Hotărârile adoptate se semnează de președinte și secretar. Procedura detaliată de adoptare a actelor administrative ale CEC sunt prevăzute de Regulamentul de activitate a CEC aprobat prin hotărârea nr. 1098/2023.

În speță, nu au existat temeuri legale de a respinge cererea de înregistrare a grupului de inițiativă. În orice caz CEC era obligat să adopte una din hotărâri - fie de înregistrare fie de respingere. În situația în care majoritatea membrilor au votat împotriva înregistrării cererii autoritatea pârâtă era obligată să emită o hotărâre de respingere. Acest lucru nu s-a realizat iar reclamantul este pus în situație defavorabilă în raport cu alți subiecți electorali dat fiind că, în scurt timp expiră termenul limită de colectare a semnăturilor și înregistrare a candidaților.

Astfel, autoritatea publică pe de o parte a respins prin vot înregistrarea cererii, iar pe de altă parte, refuză neîntemeiat emiterea unui act administrativ motivat în acest sens.

Dat fiind că în timpul dezbaterilor, doi membri CEC au refuzat de a susține propunerea de înregistrare din motiv că reclamantul ar fi participat în calitate de candidat la alegerile locale din noiembrie 2023 și nu poate fi considerat candidat independent, este necesar de a se expune pe aceste acuzații nefondate.

Menționează reclamantul că niciodată nu a fost membru de partid. Faptul că în anul 2023 a participat în alegeri în calitate de candidat din partea unui partid, nu înseamnă nimic altceva decât realizarea dreptului constituțional de a fi ales.

La ziua de 31 august 2023, când a fost depus dosarul la CEC, reclamantul acționează independent și este înaintat de un grup de cetățeni, fără implicarea vreunui partid politic. În rest, viziunile sau opiniile politice ale reclamantului se bucură de protecția garantată de art. 10 al CEDO - libertatea de opinie și nu poate constitui impediment pentru limitarea altor drepturi fundamentale.

CEC-ul poate refuza înregistrarea unui grup de inițiativă în condițiile prevăzute de art. 65 și 140 din Codul electoral. Toate condițiile stabilite de aceste norme au fost îndeplinite. Nu exista niciun temei legal de refuz de a înregistra grupul de inițiativă.

Potrivit pct. 32 din regulamentul CEC nr. 1166 din 11.08.2023 privind constituirea grupului de inițiativă - Comisia Electorală Centrală respinge cererea privind înregistrarea grupului de inițiativă în cazul în care după verificarea listei membrilor grupului de inițiativă se constată că mai puțin de 25 de persoane întrunesc condițiile necesare pentru a fi înregistrate în calitate de membri. De asemenea, drept temei de a refuza înregistrarea grupului de inițiativă servește lipsa sau neconformitatea actelor prevăzute la pct. 28, și aceste prevederi au fost respectate.

Astfel, au fost depuse la CEC:

a) cererea în formă scrisă privind înregistrarea grupului de inițiativă, conform modelului prezentat în anexa nr. 3;

b) procesul-verbal al ședinței adunării cetățenilor / organului central privind susținerea / desemnarea candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova;

c) lista, în original, a cetățenilor care au participat la adunarea de constituire a grupului de inițiativă / a membrilor organului central care, potrivit statutelor lor, au competența de a desemna candidatul la funcția de Președinte al Republicii Moldova. Lista prezentată va conține numele, prenumele, anul nașterii, domiciliul / reședința temporară și semnăturile acestora;

d) lista membrilor grupului de inițiativă, inclusiv versiunea electronică a listei care nu conține rubrica „Semnătura”;

e) declarația candidatului desemnat privind consimțământul său de a fi susținut în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, conținând și declarația pe propria răspundere privind întrunirea condițiilor constituționale referitoare la domicilierea pe teritoriul Republicii Moldova și cunoașterea limbii române, existența studiilor superioare, absolvite cu diplomă de licență sau echivalentă conform modelului prezentat în anexa nr. 4. Declarația va fi scrisă personal de candidatul desemnat la sediul Comisiei Electorale Centrale și prezentată concomitent cu setul de documente;

f) copia de pe buletinul de identitate al candidatului desemnat.

Opinează reclamantul că prin refuzul de a înregistra cererea, refuzul de a emite un act administrativ și a motiva acțiunea sau inacțiunea sa, pârâtul a acționat ilegal și abuziv.

Ce ține de practica CEC referitor la calitatea de candidat independent reclamantul invocând prevederile art. 1 din Codul electoral, susține că a fost înaintat independent de orice partid sau bloc politic. Doar cetățenii din grupul de inițiativă l-au susținut. Aceste prevederi legale sunt respectate.

În același timp, concluziile CEC precum că din noțiunea de candidat independent reiese că candidatul nu are dreptul să fie nici membru de partid sau nu are dreptul să se expună public cu privire la procesele politice este una total abuzivă. Codul electoral nu prevede nicio interdicție pentru candidați de a fi membri de partid.

Consideră că ar fi un absurd total să limitezi drepturile cetățenilor doar pentru faptul că este membru de partid. Un cetățean poate fi membru de partid dar să decidă să candideze separat de partid dacă acesta nu-l susține. Este dreptul cetățeanului să demisioneze sau nu din calitatea sa de membru de partid. Acest fapt nu poate fi impediment, atât timp cât nu există o interdicție legală expresă că candidatul independent nu trebuie să fie membru de partid.

În opinia reclamantului, în acest caz este necesar de a folosi analogia legii electorale.

Art. 149 alin. (2) din Codul electoral prevede că, Până la validarea mandatului, candidatul ales la funcția de Președinte al Republicii Moldova prezintă Curții Constituționale confirmarea faptului că nu este membru al vreunui partid politic. Deci, în acest caz legiuitorul a prevăzut expres condiție imperativă de a nu fi membru de partid. În cazul desemnării de către un grup de

cetățeni astfel de norme imperative nu există iar interpretarea extensivă a legii de către CEC este arbitrară și ilegală.

Art. 41 din Constituție garantează dreptul cetățenilor de a se asocia liber partidelor politice. Potrivit art. 6 alin. (2) din Legea privind partidele politice stabilește că nicio persoană nu poate fi constrânsă să adere sau să nu adere la un partid politic. Art. 7 alin. (3) din aceeași lege subliniază că aderarea la un partid politic, precum și pierderea calității de membru al acestuia nu pot servi temei pentru acordarea de privilegii sau pentru limitarea drepturilor și îndatoririlor fundamentale.

Atât Constituția RM, la art. 38 dar și legislația electorală, nu prevede vreo restricție directă de a candida independent chiar și unor membri de partid. Consideră că o altă interpretare a prevederilor legale ar contraveni flagrant principiilor unui stat de drept, dreptului de a fi ales, libertății de opinie și asociere garantate de art. 10, 11 și art. 3 protocolul 1 al CEDO.

Reiterează reclamantul că nu a fost niciodată membru de partid. Faptul contrar nu a fost probat de autoritatea pârâtă.

Atrage atenția că Comisia Electorală Centrală, conform art. 18 din Codul electoral, are misiunea creării de condiții optime pentru exercitarea nestingherită de către cetățenii Republicii Moldova a dreptului constituțional de a alege și de a fi aleși în cadrul unor alegeri libere și corecte. Potrivit art. 19 alin. (1) CEC este obligat să se conducă de principiul imparțialității și neutralității politice

Invocând prevederile art. 16 alin. (2), art. 21, art. 22 alin. (2), art. 23 alin. (1), art. 24 alin. (1) și art. 25 din Codul administrativ, reclamantul a menționat că în cazul de față CEC a încălcat toate principiile legale menționate supra.

Organul electoral, în procesul adoptării actului administrativ individual defavorabil contestat, a omis unele principii ale examinării oricărei proceduri în fața unei autorități cu drept de decizie, producătoare de efecte juridice - principiul disponibilității și principiul egalității armelor, fiind elemente esențiale al dreptului la un proces echitabil. Or, adoptarea unei hotărâri, fără a se lua în calcul argumentele prezentate de către reclamant, reprezintă un tratament discriminatoriu, inechitabil.

Unul din principiile generale ale activității autorității publice este principiul legalității, conform căruia autoritățile publice trebuie să acționeze în conformitate cu legea. (art. 21 Codul administrativ). Procedura administrativă trebuie să se realizeze conform scopului (art. 28 al Codului administrativ)

Autoritatea pârâtă și-a motivat refuzul prin faptul că reclamantul nu corespunde unor cerințe, care nici nu sunt prevăzute de lege. Pârâtul a venit cu unele concluzii subiective. CEC a dat apreciere proprie unei situații de fapt care nu este reglementată. Astfel, Comisia a aplicat în privința reclamantului reguli inexistente, punând în situații total dezavantajoasă și discriminatorie. Chiar dacă reclamantul a prezentat toate actele necesare strict conform prevederilor Codului electoral și Regulamentul CEC, pârâtul a decis să se abată de la norma legală și să solicite alte cerințe, care nici nu puteau fi cunoscute și nici nu erau obligați să le prezinte în virtutea legii. Astfel autoritatea pârâtă a sfidat un principiu constituțional al accesibilității și previzibilității legii (art. 23 din Constituție).

Pârâtul a aplicat față de reclamant criterii care nu sunt prevăzute de lege, fapt care contravine principiilor legalității, securității raporturilor juridice și accesibilității legii. În acest sens sunt relevante constatările Curții Constituționale în hotărârile nr. 16/2023 și nr. 9/2024 (pct. 65, 66, 74) care s-au expus asupra neconstituționalității unor criterii cu privire la eligibilitatea potențialilor candidați.

La fel, în opinia reclamantului sunt relevante următoarele constatări ale Comisiei de la

Veneția cu privire la restricțiile de a candida: „Comisia de la Veneția și ODIHR au ajuns la concluzia că baza legală pentru impunerea unei astfel de limitări a dreptului de a candida la alegeri este prea largă pentru a fi proporțională cu scopurile legitime urmărite. Comisia de la Veneția și ODIHR le recomandă, așadar, autorităților Republicii Moldova, dacă acestea vor să-i împiedice pe unii membri ai partidelor declarate neconstituționale să dețină anumite funcții alese:

a) Introducerea unor criterii adecvate și a unei evaluări individuale eficiente care ar limita restricțiile asupra dreptului de a fi aleși doar la membrii și/sau oficialii aleși ai partidului a căror activitate a pus în pericol Constituția și integritatea statului democratic, prin acțiunile și exprimările lor, și/sau au urmărit activ scopurile (ilegale) ale partidelor neconstituționale;

b) Acordarea acestor persoane întregului set de garanții procedurale în procesul de evaluare, inclusiv o decizie suficient motivată și posibilitatea de a contesta restricția drepturilor, oferind posibilitatea de a solicita revizuirea judiciară a deciziei de a le priva de dreptul de a candida la alegeri.”

Sușține reclamantul că prin refuzul de a adopta o hotărâre motivată, cu emiterea doar a unui răspuns că cererea este respinsă, autoritatea publică a emis un act individual defavorabil nemotivat.

Consideră că emitentul actului contestat a admis în exercițiul funcției o activitate administrativă arbitrară, fapt interzis de prevederile art.16 alin.(2) Cod administrativ, dar totodată nu și-a motivat în totalitate propriul act administrativ.

Făcând trimitere la prevederile art. 118 din Cod administrativ, reclamantul a invocat că nemotivarea completă a actului administrativ individual, condiționează ilegalitatea acestuia.

De asemenea, reține și prevederile art. 31 Cod administrativ, care expres indică că actele administrative individuale și operațiunile administrative scrise trebuie să fie motivate. Consideră că actul administrativ contestat nu este motivat.

Din spiritul și litera art. 2 alin. (2) Cod administrativ și în lumina caracterului uniform al jurisprudenței Curții Supreme de Justiție pe marginea reglementării legislative abordate, rezultă că numai anumite aspecte pot fi reglementate prin derogare de la Codul administrativ, dacă se întrunesc cumulativ patru condiții: a) domenii specifice de activitate; b) norme legislative speciale derogatorii; c) reglementarea derogatorie să fie absolut necesară; d) reglementarea să nu contravină esenței Codului administrativ.

Prevederile art. 2 alin. (2) Cod administrativ sunt de o importanță conceptuală atât pentru legiuitor, autoritățile publice ce realizează activitate administrativă cât și instanțele de judecată din raționamentul că, asigură caracterul uniform al procedurii administrative, dar și al Codului administrativ în întregime, atât pe orizontală cât și pe verticală.

Prin urmare, orice aplicare eronată a prevederilor art. 2 alin. (2) din Codul administrativ este de natură să genereze un blocaj instituțional și o regresie serioasă în materia mijloacelor de protecție legală a drepturilor vătămate prin activitatea administrativă a autorităților publice. Din perspectiva legislatorului este imperativă respectarea principiilor procedurii administrative și contenciosului administrativ, etapelor de inițiere, derulare și finalizare a procedurii administrative consacrate în Codul administrativ.

În continuare invocând prevederile art. 21, 36, 25, 29 din Cod administrativ reclamantul susține că principiul proporționalității se referă la faptul că măsurile prin care se efectuează o ingerință în drepturile persoanei, ar trebui folosite cu atenție și numai atunci când este cu adevărat urgent. Prin urmare, puterea publică nu ar trebui să intervină în drepturi mai mult decât este necesar. Din aceste motiv, principiul proporționalității este adesea denumit „interdicția excesului”. În substanță, principiul proporționalității este un „mijloc de cântărire”, atunci când

autoritatea publică intervine prin activitatea administrativă în drepturile persoanei

Menționează că testul de proporționalitate se realizează pe verticală și cuprinde anumite elemente. Potrivit algoritmului de verificare a proporționalității, testul eșuează și actul administrativ individual este ilegal, dacă cel puțin un element lipsește. În așa fel, o măsură oficială întreprinsă de autoritățile publice și este proporțională, dacă: are un scop legitim; este potrivită; necesară; rezonabilă.

În lumina celor invocate supra reclamantul nu poate face abstracție de prevederile art.137 Cod administrativ.

Chiar dacă prin actul administrativ unde se manifestă puterea discreționară se referă la aspectele care, într-un cadru legal, conferă autorității publice (CEC) o anumită libertate de decizie, acest lucru nu presupune în nici un caz devierea de la litera legii, or, decizia luată în mod discreționar, trebuie să fie una optimă, să corespundă finalității actului, sensului legislației în vigoare, principiilor generale ale dreptului intern și internațional, drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, deci să corespundă scopului urmărit, care alcătuiește esența „dreptului discreționar”, a cărui realizare se efectuează cu respectarea principiilor legalității, oportunității și a echității. Respectiv, autoritatea pârâtă în cadrul puterii sale discreționare, având obligația de a explica de ce a adoptat o anumită conduită din mai multe posibile nu și-a îndeplinit obligațiile care îi revin în temeiul legii. Or, puterea discreționară nu trebuie confundată cu posibilitatea de a acționa arbitrar sau fără control, cum se pare că ar sugera-o utilizarea cuvântului „discreționar”.

Subsecvent, atunci când decizia administrativă nu respectă limitele exterioare pe care legea le stabilește puterii discreționare a administrației, intervine excesul de putere, motiv pentru care actul de constatare este ilegal.

Achiesând la prevederile art.87 și art.137 din Codul administrativ, deduce că autoritatea publică a acționat cu rea-credință în exercitarea dreptului discreționar, admitând duble standarde în cadrul examinării unor contestații cu obiect similar.

Prin refuzul de a participa la scrutinul electoral, reclamantul este limitat în drepturi fundamentale.

Reclamantul relatează prevederile art. 38 din Constituția RM, în același timp invocând că dreptul la alegeri libere este garantat și de art. 3 protocolul 1 al Convenției europene pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale.

Reclamantul reiterează unele spețe relevante din jurisprudența CEDO care vin să argumenteze sfidarea de către pârât atât a art. 38 din Constituție dar și a art. 3 protocolul 1 al Convenției europene.

În ceea ce privește cine se poate prevala de o presupusă încălcare a acestui aspect „pasiv”, Curtea a recunoscut că, atunci când legislația electorală sau măsurile luate de autoritățile naționale restrâng dreptul candidaților luați individual de a candida la alegeri pe lista unui partid, partidul respectiv poate, în această calitate, să se considere victima unei încălcări a art. 3 din Protocolul nr. 1, independent de candidații săi [Partidul Laburist Georgian împotriva Georgiei, pct. 72- 74; Riza și alții împotriva Bulgariei, pct. 142] ... restrângerea dreptului de a candida la alegeri, chiar dacă urmărește un scop legitim, nu trebuie să aibă ca efect înlăturarea caracterului efectiv al acestui drept deoarece fie condițiile sunt introduse prea târziu ori prea brusc, fie nu sunt suficient de clare.

Existența unui echilibru corect între principiile concurente. Curtea a reținut că, în Avizul consultativ din 8 aprilie 2022 pentru Curtea Supremă Administrativă a Lituaniei. Curtea Europeană a Drepturilor Omului a notat că la aprecierea proporționalității unei măsuri generale care restricționează exercițiul dreptului de a candida pentru ocuparea unei funcții electiv,

trebuie analizate următoarele chestiuni: dacă durata restricției este limitată în timp sau dacă există posibilitatea de a solicita reexaminarea acesteia; dacă restricția se aplică pe baza unor criterii obiective; dacă procedura de aplicare a restricției este însoțită de suficiente garanții apte să asigure protecția împotriva arbitrariului.

Atrage atenția că art.3 din Protocolul nr.1 la Convenția Europeană este diferit de celelalte dispoziții ale Convenției și ale protocoalelor sale care garantează drepturi, deoarece stabilește obligația înaltei Părți Contractante de a organiza alegeri în condiții care să asigure exprimarea liberă a opiniei oamenilor și nu un drept sau o libertate particulară. Curtea Europeană reiterează în cauza Hirst împotriva Regatului Unit (nr. 2), Hot. CtEDO din 06.10.2005 că marja de apreciere în acest domeniu este largă (Mathieu-Mohin și Clerfayt, § 23, § 52, Matthews c. Regatul Unit [CG], nr. 24833/94, § 63, CEDO 1999-1, Labita împotriva Italiei [CG], nr. 26772/95, § 201, CEDO 2000-IV și Podkolzina împotriva Letoniei, nr. 46726/99, § 33, CEDO 2002-II). Există multe modalități de organizare și funcționare a sistemelor electorale și o multitudine de diferențe în Europa, în special în evoluția istorică, diversitatea culturală și gândirea politică, pe care fiecare stat contractant trebuie să o să se încorporeze în propria viziune a democrației. Totuși, revine Curții Europene o decizie finală privind respectarea cerințelor articolului 3 din Protocolul nr. 1: trebuie să se asigure că limitările nu reduc drepturile în cauză până la atingerea lor în substanța lor și îi privesc de eficiența lor, că urmăresc un scop legitim și că mijloacele folosite dezvăluie nu disproporționate (Mathieu-Mohin și Clerfayt, 23, § 52).

Prin hotărârea sa nr. 25/2010 Curtea Constituțională a subliniat că legiuitorul are obligația de a crea condiții adecvate pentru realizarea voinței suverane a poporului pe calea exercitării drepturilor electorale de către cetățeni și, respectiv, a formării unor organe autonome și independente ale puterii publice, menite să transpună în viață interesele poporului și să garanteze drepturile și libertățile omului și cetățeanului Republicii Moldova.

Astfel, consideră reclamantul că refuzul de înregistrare a grupului de inițiativă contravine prevederilor legale și afectează un drept fundamental - dreptul de a fi ales.

Solicită reclamantul:

- anularea răspunsului CEC-8/5810 din 04.09.2024;
- obligarea înregistrării grupului de inițiativă pentru susținerea candidatului la funcția de președinte al Republicii Moldova.

Argumentele autorității publice pârâte expuse în referința prezentată;

Completul judiciar specializat a notificat Comisia Electorală Centrală despre depunerea acțiunii nominalizate, fiind acordat termen pentru prezentarea referinței.

La 06 septembrie 2024 Comisia Electorală Centrală a prezentat referința la acțiunea în contencios administrativ înaintată de Tabarcea Avelin, solicitând respingerea acțiunii.

În motivarea poziției sale, pârâtul a invocat că prin scrisoarea nr. CEC-8/5810 din 4 septembrie 2024, cu referire la cererea privind înregistrarea grupului de inițiativă pentru susținerea candidaturii reclamantului la funcția de Președinte al Republicii Moldova în cadrul alegerilor prezidențiale din 20 octombrie 2024, înregistrată la Comisie sub nr. CEC-7/15733 din 31 august 2024, Comisia Electorală Centrală l-a informat pe reclamantul că acest subiect a fost examinat la ședința din data de 2 septembrie 2024. Proiectul hotărârii a fost supus procedurii de vot, însă nu a întrunit numărul necesar de voturi-pentru adoptarea unei hotărâri.

În acest sens, i s-a atras atenția că atât Codul electoral nr. 325/2022, cât și Regulamentul de activitate al Comisiei Electorale Centrale, aprobat prin hotărârea Comisiei nr. 1098/2023, precum și Regulamentul privind constituirea și înregistrarea grupurilor de inițiativă, întocmirea, prezentarea și verificarea listelor de subscripție, aprobat prin hotărârea Comisiei nr.1166/2023,

nu prevăd o procedură specifică pentru cazurile în care proiectul de hotărâre nu întrunește numărul necesar de voturi pentru a fi adoptat. Conform prevederilor legale aplicabile în materie electorală și administrativă, lipsa unei hotărâri favorabile din partea Comisiei Electorale Centrale înseamnă un refuz al cererii de înregistrare a grupului de inițiativă.

În ceea ce privește legalitatea și temeinicia scrisorii contestate, pârâtul reiterează argumentele expuse în conținutul acesteia.

Scrisoarea nr. CEC-8/5810 din 4 septembrie 2024, pe care reclamantul o contestă, a fost întocmită, semnată și transmisă reclamantului ca urmare a examinării în cadrul ședinței Comisiei Electorale Centrale din 2 septembrie 2024 a subiectului cu privire la cererea de înregistrare a grupului de inițiativă pentru susținerea candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, domnul Avelin Tabarcea, și a faptului că proiectul hotărârii a fost supus procedurii de vot, însă nu a întrunit numărul necesar de voturi pentru adoptarea unei hotărâri.

Deci, scrisoarea contestată de reclamant reprezintă o operațiune administrativă de informare a acestuia referitor la efectele nesoluționării cererii înaintate, respectiv aceasta nu întrunește calitățile unui act administrativ, ceea ce implică atestă inadmisibilitatea solicitării de a fi anulată.

În ceea ce privește motivul soluției date de Comisie, obiecțiile față de proiectul propus au fost înaintate în cadrul ședinței și consemnate în procesul-verbal al acesteia, parte indispensabilă a procedurii administrative, și în mod subsecvent reprezintă motivul soluției.

Deci, s-au reiterat considerentele Comisiei expuse în proceduri administrative similare, precum hotărârea nr. 2752 din 29 august 2024 „Cu privire la reexaminarea cererii de înregistrare a grupului de inițiativă pentru susținerea candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, domnul Vasile Tarlev”:

- potrivit noțiunii prevăzute în art. 1 din Codul electoral nr. 325/2022, candidatul independent este persoana care își înaintează candidatura pentru ocuparea unei funcții publice electivă independent de partidele politice și de blocurile electorale, înregistrată în modul corespunzător;

- independența candidatului trebuie să fie una efectivă, și nu declarativă, or pretinderea la statutul de candidat independent cu apartenență la un partid politic atestă incompatibilitatea cu statutul de candidat independent în sensul definit la art. 1 din Codul electoral nr. 325/2022;

- o tratare contrară ar lipsi noțiunea de candidat independent de aplicabilitatea acesteia, noțiunea rămânând una declarativă. Adică, orice exponent politic cu statut activ și-ar putea declara independența de partid, deși efectiv face parte din acesta, inducând în eroare și creând confuzie destinatarului normei în cauză în persoana alegătorului, ceea ce ar lipsi prevederea dată de scopul legitim urmărit.

- conform concluziilor Curții Constituționale expuse în pct. 61 din Hotărârea nr. 20/2015, „O normă urmează a fi edictată în sensul aplicării acesteia. Imposibilitatea aplicării face norma inexistentă”. Adică, după cum s-a menționat inclusiv în pct. 31 din Decizia Curții Constituționale nr. 8/2020, *Actus interpretandus est potius ut valeat quam ut pereat* (legea trebuie interpretată în sensul aplicării ei, nu în sensul neaplicării).

Astfel s-a concluzionat că admisibilitatea desemnării unei persoane în calitate de candidat independent este preconditionată în mod imperativ de statutul apolitic al acesteia, indiferent de rolul său în formațiunea politică în cauză.

Raționamente identice au fost formulate și în hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr. 2754 din 29 august 2024 „Cu privire la cererea de înregistrare a grupului de inițiativă pentru susținerea candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, domnul Vasile Bolea”, în

care se spune că orice exponent politic cu statut activ și-ar putea declara independența față de partid, deși efectiv face parte din acesta, inducând în eroare și creând confuzie destinatarului normei în cauză în persoana alegătorului, ceea ce ar lipsi prevederea dată de scopul legitim urmărit.

De asemenea, cu titlu de principiu Comisia a subliniat că admisibilitatea desemnării unei persoane în calitate de candidat independent este condiționată în mod imperativ de statutul apolitic al acesteia.

Astfel, în procedura administrativă dedusă judecării s-a stabilit cu certitudine faptul, care nu este negat de reclamant, ceea ce în condițiile procesuale reprezintă o stare de fapt probată, că ultimul la alegerile locale generale din 2023 a fost desemnat candidat pentru funcția de consilier raional Briceni din partea Partidului Politic „ȘANSĂ”. Ulterior, prin hotărârea Comisiei pentru Situații Excepționale, înregistrarea concurenților electorali desemnați de acest partid în cadrul scrutinului din 2023 a fost anulată, inclusiv pe faptul finanțării ilegale a exponenților Partidului Politic „Șor” care a fost declarat neconstituțional prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 10 din 19 iunie 2023.

Subsecvent, conform documentelor electorale pe care le deține Comisia Electorală Centrală, publicate pe pagina web oficială a Comisiei, la alegerile parlamentare din 24 februarie 2019, domnul Avelin Tabarcea a fost desemnat candidat pentru funcția de deputat în Parlamentul Republicii Moldova din partea Partidului Politic „Șor” în circumscripția electorală uninominală nr. 37, com. Răzeni.

În acest sens, este relevant faptul că, potrivit informației din spațiul public, pe data de 21 aprilie 2024 în orașul Moscova din Federația Rusă Partidul Politic Partidul „RENAȘTERE”, Partidul Politic Forța de Alternativă și de Salvare a Moldovei, Partidul Politic „ȘANSĂ”, Partidul Politic „VICTORIE” și suplimentar cu participarea domnului Ilan Șor în calitate de reprezentant al Partidului Politic „Șor” declarat neconstituțional, au format așa-numitul bloc „Victorie - ПОБЕДА” pentru participare la alegerile prezidențiale din 20 octombrie 2024.

Prin cererile depuse la Comisia Electorală Centrală, partidele vizate au solicitat înregistrarea blocului în cauză în calitate de bloc electoral, fiind emis un act administrativ de refuz în acest sens (hotărârea nr. 3687/2024), care a devenit incontestabil, fiind menținut prin hotărârea Curții de Apel Chișinău din 22 august 2024 (dosarul nr. 3-98/2024) și încheierea Curții Supreme de Justiție din 29 august 2024 (dosarul nr. 3ra-735/2024).

Deci, se atestă o legătură politică directă între reclamant, în calitate de candidat în cadrul mai multor scrutine din partea partidelor politice din sfera de afiliere cu partidul vizat declarat neconstituțional, și partidele din blocul electoral, a cărui înregistrare a fost refuzată.

De asemenea, conchide pârâtul că există o legătura causală directă cu faptul că în data în care s-a refuzat înregistrarea blocului electoral cu care reclamantul este afiliat politic înaintându-și candidatura în cadrul mai multor scrutine, acesta este înaintat sub statut camuflat de candidat independent, nefiind în niciun mod probată dezasocierea efectivă cu partidele în cauză, adică statutul său apolitic, ceea ce reprezintă o circumstanță ce atestă incompatibilitatea cu astfel de statut.

Deci, Comisia nu neagă dreptul acestuia de a candida la alegerile respective, însă având afilierea politică constatată, fără premise plauzibile ce ar atesta lipsa afilierii, el nu poate pretinde la statutul de candidat independent, inducând în acest sens în eroare publicul neinițiat, adică electoratul, or misiunea Comisiei Electorale Centrale, în conformitate cu art. 18 din Codul electoral, este crearea condițiilor optime pentru exercitarea nestingherită de către cetățenii Republicii Moldova a dreptului constituțional de a alege și de a fi aleși în cadrul unor alegeri

libere și corecte, inclusiv prin asigurarea respectării legislației cu privire la finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.

Prin urmare, admiterea înregistrării unui candidat cu statut neavenit, ar fi în contradicție cu propria misiune, ce ar dezechilibra balanța intereselor legitime ale cetățenilor cu drept de a alege și celor cu drept de a fi aleși, dacă întrunesc cerințele legale, inclusiv s-ar submina și echitatea față de partidele politice care respectă prevederile legale, își înaintează candidații cu respectarea cadrului legal conexe și finanțează campania acestora conform rigorilor stabilite, fără a le camufla în postura de candidat independent și de a se eschiva de la obligațiile aferente raportării financiare.

Poziția participanților la proces expusă în cadrul dezbaterilor judiciare:

Reclamantul Tabarcea Avelin și reprezentantul acestuia avocatul Luchianciuc Nadejda, în ședința de judecată au solicitat admiterea acțiunii în sensul formulat.

Reprezentantul pârâtului Comisia Electorală Centrală, Bondari Stanislav, în ședința de judecată a exprimat dezacordul cu poziția reclamantului, solicitând respingerea acțiunii și susținând argumentele invocate în referință.

Aprecierea instanței:

Audiind participanții la proces prezenți în cadrul ședinței de judecată, studiind materialele dosarului și înscrisurile administrate, analizând argumentele expuse în acțiune și în referința depusă, Completul specializat pentru examinarea acțiunilor în contencios administrativ al Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ al Curții de Apel Chișinău concluzionează că acțiunea în contencios administrativ este întemeiată și urmează a fi admisă parțial, din considerentele ce succed.

În privința admisibilității acțiunii în contencios administrativ, instanța de judecată reține următoarele.

Conform art. 5 Cod administrativ, activitatea administrativă reprezintă totalitatea actelor administrative individuale și normative, a contractelor administrative, a actelor reale, precum și a operațiunilor administrative realizate de autoritățile publice în regim de putere publică, prin care se organizează aplicarea legii și se aplică nemijlocit legea.

Art. 17 Cod administrativ prevede că, drept vătămat este orice drept sau libertate stabilit/stabilită de lege căruia/căreia i se aduce atingere prin activitate administrativă.

În conformitate cu prevederile art. 94 alin. (1) Cod electoral, (1) În calitate de subiect al contestației poate fi alegătorul, candidatul desemnat, grupul de inițiativă, blocul electoral, concurentul electoral sau participantul la referendum care revendică încălcarea drepturilor sale legitime prevăzute de prezentul cod și de alte acte normative în domeniul electoral. Pot depune contestații și partidele politice care au dreptul de a participa la scrutin în condițiile stabilite de art.27 lit. g).

Reieșind din faptul că Tabarcea Avelin deține calitate de conducător al grupului de inițiativă pentru susținerea candidaturi sale la funcția de Președinte al Republicii Moldova, acesta se încadrează în prevederile art. 94 alin. (1) Cod electoral, având calitate de subiect al contestației.

În accepțiunea art. 20 alin. (1) Cod administrativ, dacă printr-o activitate administrativă se încalcă un drept legitim sau o libertate stabilită prin lege, acest drept poate fi revendicat printr-o acțiune în contencios administrativ, cu privire la care decid instanțele de judecată competente pentru examinarea procedurii de contencios administrativ, conform prezentului cod.

În virtutea art. 39 Cod administrativ, controlul judecătoresc al activității administrative este garantat și nu poate fi îngădit. Orice persoană care revendică un drept vătămat de către o autoritate publică în sensul art. 17 sau prin nesoluționarea în termenul legal a unei cereri se poate adresa instanței de judecată competente.

Articolul 189 alin. (1) Cod administrativ stabilește că, orice persoană care revendică încălcarea unui drept al său prin activitatea administrativă a unei autorități publice poate înainta o acțiune în contencios administrativ.

Completul judiciar menționează că prin înaintarea prezentei acțiuni, reclamantul urmărește scopul de anulare pe calea judecătorească a răspunsului CEC-8/5810 din 04.09.2024 și obligarea emiterii actului administrativ individual favorabil prin care să fie dispusă înregistrarea grupului de inițiativă pentru susținerea candidatului la funcția de președinte al Republicii Moldova.

Conform art. 206 alin. (1) lit. b) Cod administrativ, (1) O acțiune în contencios administrativ poate fi depusă pentru: [...] b) obligarea autorității publice să emită un act administrativ individual (acțiune în obligare); [...]

În conformitate cu prevederile art. 208 alin. (3) Cod administrativ, [...] (3) Dacă procedura prealabilă nu este prevăzută de lege, acțiunea în obligare se admite numai în cazul în care reclamantul a depus anterior la autoritatea publică competentă o cerere de emiterie a actului administrativ individual. [...]

În speță, reclamantul a respectat prevederile art. 208 alin. (3) Cod administrativ, adresându-se la data de 31.08.2024 către CEC cu cererea prin care a solicitat înregistrarea grupului de inițiativă în număr de 32 membri, eliberarea legitimațiilor membrilor grupului și a listelor de subscripție în vederea colectării semnăturilor pentru susținerea sa în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova la alegerile prezidențiale din 20 octombrie 2024. (f.d. 18)

Art. 209 alin. (1) lit. b) Cod administrative prevede că, (1) Acțiunea în contestare și acțiunea în obligare se înaintează în decurs de 30 de zile, dacă legea nu prevede altfel. Acest termen începe să curgă de la: [...] b) data comunicării sau notificării actului administrativ individual, dacă legea nu prevede procedura prealabilă. Prevederile art.165 alin.(1) referitoare la nesoluționarea în termen se aplică corespunzător.

Conform art. 95 alin. (1) Cod electoral, (1) În perioada electorală, termenul general de depunere a contestațiilor este de 3 zile, care se calculează începând cu ziua următoare zilei în care a fost săvârșită acțiunea, a fost identificată inacțiunea sau a fost adoptată hotărârea

Astfel, acțiunea în contencios administrativ electoral depusă de Tabarcea Avelin la data de 05 septembrie 20254, este înaintată în interiorul termenului stabilit de lege.

Din analiza normelor de drept sus-indicate, Completul judiciar reține că Tabarcea Avelin este în drept să înainteze acțiunea în contencios administrativ, iar acțiunea în obligare utilizată de reclamant pentru revendicarea apărării drepturilor sale condiționată de depunerea anterior la autoritatea publică competentă a unei cereri prin care se solicită emiteria actului administrativ individual, a fost depusă cu respectarea procedurii.

În lumina celor relatate, Completul judiciar concluzionează că acțiunea înaintată de Tabarcea Avelin a parcurs testul admisibilității, Completul judiciar urmând să examineze cauza în fond.

În privința temeiniciei acțiunii în contencios administrativ electoral, instanța de judecată reține următoarele.

În conformitate cu prevederile art. 219 alin.(1) Cod administrativ, instanța de judecată este obligată să cerceteze starea de fapt din oficiu în baza tuturor probelor legal admisibile, nefiind legată nici de declarațiile făcute, nici de cererile de solicitare a probelor înaintate de participanți.

Conform jurisprudenței CtEDO instanța de judecată, potrivit regulilor unui proces echitabil pornind de la aprecierea rolului determinant al concluziilor sale, are obligația să examineze efectiv problemele esențiale care îi sunt supuse aprecierii (Hirro Balani c. Spaniei, nr.18064/91 din 09.12.1994 §27; Georgiadis v. Greciei nr.21522/93 din 29.05.1997 §43).

Conform art. 220 alin. (1) Cod administrativ, obținerea probelor în procedura contenciosului administrativ are loc conform art. 87-93, iar potrivit art. 221 alin. (1) al aceluiași act normativ, autoritățile publice sunt obligate să prezinte instanței de judecată, concomitent cu referința, dosarele administrative. La solicitarea instanței de judecată, autoritățile publice sunt obligate să prezinte suplimentar și alte documente pe care le dețin, inclusiv cele electronice, și să acorde informații.

În virtutea art. 93 Cod administrativ, care stabilește sarcina probațiunii, fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenția. Prin derogare de la prevederile alin. (1), fiecare participant probează faptele atribuite exclusiv sferei sale. Reglementări suplimentare sau derogatorii sunt admisibile doar în baza prevederilor legale.

Din actele cauzei rezultă că, la 31 august 2024 Tabarcea Avelin s-a adresat către Comisia Electorală Centrală cu o cerere, înregistrată cu nr. de intrare „7/15733”, prin care a solicitat înregistrarea grupului de inițiativă în număr de 32 membri, eliberarea legitimațiilor membrilor grupului și a listelor de subscripție în vederea colectării semnăturilor pentru susținerea sa în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova la alegerile prezidențiale din 20 octombrie 2024 (f.d. 18, 38), la cerere fiind anexate următoarele acte:

- 1) procesul-verbal al ședinței adunării de constituire a grupului de inițiativă privind susținerea/desemnarea candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova; (f.d. 38 verso-39)
- 2) lista membrilor grupului de inițiativă; (f.d. 39 verso-42)
- 3) declarația candidatului privind consimțământul de a fi susținut în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, conținând și declarația pe propria răspundere privind îndeplinirea condițiilor constituționale referitoare la domicilierea pe teritoriul Republicii Moldova, cunoașterea limbii române, existența studiilor superioare, absolvite cu diplomă de licență sau echivalentă; (f.d. 42 verso-43)
- 4) copia buletinului de identitate al candidatului desemnat. (f.d. 43 verso-44)

La 02 septembrie 2024 Comisia Electorală Centrală s-a întrunit în ședință, pe ordinea de zi, în pct. 2, fiind inclusă cererea de înregistrare a grupului de inițiativă pentru susținerea candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, domnul Avelin Tabarcea. (f.d. 52)

Raportorul Vanghelii Teodora a propus spre votare proiectul hotărârii de înregistrare a grupului de inițiativă în număr de 32 de persoane (conform anexei) pentru colectarea semnăturilor în susținerea domnului Avelin Tabarcea în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, desemnat de adunarea cetățenilor. (f.d. 43 verso)

Proiectul hotărârii a fost pus la vot, în rezultatul votării 3 membrii au votat „pentru”, iar 6 „împotriva”. Ca urmare, proiectul de hotărâre nu a acumulat număr necesar de voturi pentru a fi aprobat, ședința Comisiei fiind declarată închisă (f.d. 54)

La 04 septembrie 2024, Președintele Comisiei Electorale Centrale, Caraman Angelica a expedit în adresa lui Tabarcea Avelin scrisoarea nr. CEC-8/5810 din 04.09.2024, cu următorul conținut:

„Cu referire la cererea privind înregistrarea grupului de inițiativă pentru susținerea candidaturii dumneavoastră la funcția de Președinte al Republicii Moldova în cadrul alegerilor prezidențiale din 20 octombrie 2024, înregistrată la Comisie sub nr. CEC-7/15733 din 31 august 2024, vă informăm că acest subiect a fost examinat la ședința din data de 2 septembrie 2024. Proiectul hotărârii a fost supus procedurii de vot, însă nu a întrunit numărul necesar de voturi pentru adoptarea unei hotărâri.

În acest sens, atragem atenția că atât Codul electoral nr. 325/2022, cât și Regulamentul de activitate al Comisiei Electorale Centrale, aprobat prin hotărârea Comisiei nr. 1098/2023, precum și Regulamentul privind constituirea și înregistrarea grupurilor de inițiativă, întocmirea, prezentarea și verificarea listelor de subscripție, aprobat prin hotărârea Comisiei nr. 1166/2023, nu prevăd o procedură specifică pentru cazurile în care proiectul de hotărâre nu întrunește numărul necesar de voturi pentru a fi adoptat.

Conform prevederilor legale aplicabile în materie electorală și administrativă, lipsa unei hotărâri favorabile din partea Comisiei Electorale Centrale înseamnă un refuz al cererii de înregistrare a grupului de inițiativă.”

La 05 septembrie 2024 Tabarcea Avelin a înaintat acțiune în contencios administrativ electoral îndreptată către Comisiei Electorale Centrale, solicitând:

- anularea răspunsului CEC-8/5810 din 04.09.2024;
- obligarea înregistrării grupului de inițiativă pentru susținerea candidatului la funcția de președinte al Republicii Moldova.

Subsumând punctul de vedere al participanților la proces, normele de drept material și procesual, constatând starea de fapt, instanța de judecată conchide despre necesitatea adoptării unei soluții de admitere a acțiunii, anulării actului administrativ contestat și obligarea Comisiei Electorale Centrale să reexamineze cererea privind înregistrarea grupului de inițiativă pentru susținerea candidatului la funcția de președinte al Republicii Moldova, cu emiterea unei hotărâri motivate pe marginea cererii respective, din motivele ce succed.

În conformitate cu prevederile art. 1 din Codul electoral, În sensul prezentului cod se definesc următoarele noțiuni generale:

alegeri – în cazul în care nu se face vreo specificare, alegerile [...] pentru funcția de Președinte al Republicii Moldova (în continuare și – alegeri prezidențiale) [...]

alegeri generale – orice tip de alegeri care au loc, de regulă, într-o singură zi, de duminică, conform actului de stabilire a alegerilor, pe întreg teritoriul țării;

candidat independent – persoană care își înaintează candidatura pentru ocuparea unei funcții publice electivă independent de partidele politice și de blocurile electorale, înregistrată în modul corespunzător;

Comisia Electorală Centrală – autoritate publică independentă și apolitică, înființată pentru realizarea politicii electorale, care are misiunea de a asigura organizarea și desfășurarea alegerilor, supravegherea și controlul respectării prevederilor legale privind finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale;

drept electoral – drept constituțional al cetățeanului de a alege, de a fi ales și de a-și exprima prin vot atitudinea privind cele mai importante probleme ale statului și ale societății în ansamblu și/sau privind probleme locale de interes deosebit;

grup de inițiativă – grup constituit din cetățeni cu drept de vot, înregistrat în condițiile prezentului cod, pentru colectarea semnăturilor în susținerea unui candidat la funcție electivă sau în vederea inițierii referendumului;

Conform art. 15 din Codul electoral, dreptul de a fi aleși îl au cetățenii Republicii Moldova cu drept de vot care întrunesc condițiile prevăzute de prezentul cod.

Conform art. 16 alin. (2) din Codul administrativ, (2) Nu pot fi alese:

a) persoanele care îndeplinesc serviciul militar în termen;

b) persoanele prevăzute la alin.(1);

c) persoanele care sunt condamnate la închisoare (privațiune de libertate) prin hotărâre judecătorească definitivă, precum și persoanele care au antecedente penale nestinse pentru infracțiuni săvârșite cu intenție. Organele electorale sunt informate despre existența antecedentelor penale de către organele Ministerului Afacerilor Interne și/sau de către Autoritatea Națională de Integritate și Ministerul Justiției, în limita competențelor;

d) persoanele private de dreptul de a ocupa funcții de răspundere prin hotărâre judecătorească definitivă. Organele electorale sunt informate despre existența interdicției de către Ministerul Justiției, Autoritatea Națională de Integritate și/sau de către Ministerul Afacerilor Interne;

Art. 18 din Codul electoral stipulează că, Misiunea Comisiei Electorale Centrale este crearea condițiilor optime pentru exercitarea nestingherită de către cetățenii Republicii Moldova a dreptului constituțional de a alege și de a fi aleși în cadrul unor alegeri libere și corecte, inclusiv prin asigurarea respectării legislației cu privire la finanțarea partidelor politice și a campaniilor electorale.

În conformitate cu prevederile art. 63 din Codul electoral, (1) În cazul alegerilor parlamentare și al celor prezidențiale, procedura de desemnare a candidaților începe cu 60 de zile înainte de ziua alegerilor și se termină cu 30 de zile înainte de ziua alegerilor. În cazul alegerilor locale, desemnarea candidaților se efectuează după constituirea consiliilor electorale de circumscripție conform art.157, dar nu mai devreme de 60 de zile înainte de ziua alegerilor.

(2) Dreptul de a desemna candidați pentru alegeri, în cazul în care se întrunesc toate condițiile stabilite de prezentul cod, îl au:

[...] c) cetățenii Republicii Moldova care își înaintează propria candidatură (candidații independenți, candidații la funcția de Președinte al Republicii Moldova).

(3) Procedura de desemnare a candidaților cuprinde:

[...] b) în cazul candidaților independenți/candidaților la funcția de Președinte al Republicii Moldova – înaintarea propriei candidaturi la o funcție publică electivă, după caz, constituirea grupului de inițiativă pentru colectarea semnăturilor în vederea susținerii candidatului, precum și întocmirea și prezentarea actelor necesare în condițiile prezentului cod pentru înregistrarea în calitate de concurent electoral.

(4) Procedura de desemnare a candidaților include și etapa de colectare a semnăturilor de către persoanele care își înaintează propria candidatură și/sau grupurile de inițiativă în vederea susținerii candidaților la funcțiile electivă.

(5) Subiecții enumerați la alin.(2) nu pot lua decizii privind demararea procedurii de desemnare a candidaților/propriei candidaturi înainte de începerea perioadei de desemnare prevăzute la alin.(1), iar actele întocmite în acest sens anterior începerii perioadei menționate la alin.(1) sunt nule.

Art. 136 din Codul electoral stipulează că: (1) În funcția de Președinte al Republicii Moldova poate fi ales cetățeanul Republicii Moldova cu drept de vot care are vârsta de 40 de ani împliniți în ziua alegerilor, a locuit sau locuiește permanent în Republica Moldova nu mai puțin de 10 ani, cunoaște limba română, are studii superioare, absolvite cu diplomă de licență sau echivalentă, și îndeplinește condițiile prevăzute de prezentul cod.

(2) Comisia Electorală Centrală verifică documentele prezentate și constată dacă sunt întrunite cerințele specifice pentru candidații la funcția de Președinte al Republicii Moldova. Cunoașterea limbii române se verifică de către Comisia Electorală Centrală, conform art.18 alin.(1) din Legea cetățeniei Republicii Moldova nr.1024/2000. Procedura de evaluare a nivelului de cunoaștere a limbii române de către candidatul la funcția de Președinte al Republicii Moldova se stabilește prin hotărâre a Comisiei Electorale Centrale.

În conformitate cu punctele 28-32 din Regulamentului privind constituirea și înregistrarea grupurilor de inițiativă, întocmirea, prezentarea și verificarea listelor de subscripție, aprobat prin Hotărârea CEC nr. 1166/2023,

Pct. 28. Pentru înregistrarea grupului de inițiativă, candidatul desemnat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, cel târziu cu 50 de zile înainte de ziua alegerilor, depune la Comisia Electorală Centrală următoarele documente:

a) cererea în formă scrisă privind înregistrarea grupului de inițiativă, conform modelului prezentat în anexa nr.3;

b) procesul-verbal al ședinței adunării cetățenilor / organului central privind susținerea / desemnarea candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova;

c) lista, în original, a cetățenilor care au participat la adunarea de constituire a grupului de inițiativă / a membrilor organului central care, potrivit statutelor lor, au competența de a desemna candidatul la funcția de Președinte al Republicii Moldova. Lista prezentată va conține numele, prenumele, anul nașterii, domiciliul / reședința temporară și semnăturile acestora;

d) lista membrilor grupului de inițiativă, inclusiv versiunea electronică a listei care nu conține rubrica "Semnătura";

e) declarația candidatului desemnat privind consimțământul său de a fi susținut în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova, conținând și declarația pe propria răspundere privind întrunirea condițiilor constituționale referitoare la domicilierea pe teritoriul Republicii Moldova și cunoașterea limbii române, existența studiilor superioare, absolvite cu diplomă de licență sau echivalentă conform modelului prezentat în anexa nr.4. Declarația va fi scrisă personal de candidatul desemnat la sediul Comisiei Electorale Centrale și prezentată concomitent cu setul de documente;

f) copia de pe buletinul de identitate al candidatului desemnat;

g) după caz, cererea în formă scrisă a conducătorului grupului de inițiativă privind desemnarea persoanei responsabile de finanțele grupului de inițiativă (trezorerul);

h) statutul și extrasul din Registrul de stat al persoanelor juridice (originalul și copia), în cazul partidelor politice. Se va prezenta fotocopia de pe actele menționate. În calitate de copie a statutului se acceptă și versiunea tipografică a acestuia.

Pct. 29. Cunoașterea limbii române de către candidatul desemnat la funcția de Președinte al Republicii Moldova se verifică de comisia de recepționare la etapa depunerii documentelor pentru înregistrarea grupurilor de inițiativă, în conformitate cu prevederile art.18 alin.(1) din Legea cetățeniei nr.1024/2000. Candidatul desemnat completează personal declarația prevăzută la pct.28 lit.e) și răspunde la întrebările membrilor comisiei de recepționare.

Pct. 30. În termen de 3 zile de la recepționarea documentelor enumerate la pct.28, Comisia Electorală Centrală verifică corectitudinea acestora și decide asupra înregistrării sau refuzului înregistrării grupului de inițiativă.

Pct. 31. Dacă documentele prezentate corespund cerințelor prevăzute la pct.22-26 sau 27, Comisia Electorală Centrală **adoaptă o hotărâre privind înregistrarea grupului de inițiativă** și eliberează candidatului desemnat sau conducătorului grupului de inițiativă legitimațiile

membrilor grupului de inițiativă și formularele listelor de subscripție ce vor conține un număr de rubrici suficient pentru a colecta semnăturile susținătorilor în limita plafonului maxim prevăzut la art.139 din Codul electoral nr.325/2022.

Pct. 32. Comisia Electorală Centrală respinge cererea privind înregistrarea grupului de inițiativă în cazul în care după verificarea listei membrilor grupului de inițiativă se constată că mai puțin de 25 de persoane întrunesc condițiile necesare pentru a fi înregistrate în calitate de membri. De asemenea, drept temei de a refuza înregistrarea grupului de inițiativă servește lipsa sau neconformitatea actelor prevăzute la pct.28. **Hotărârea privind refuzul de a înregistra grupul de inițiativă poate fi contestată în conformitate cu prevederile Capitolului XIII din Codul electoral nr.325/2022 și ale Regulamentului privind procedura de examinare a contestațiilor în perioada electorală, aprobat prin hotărârea Comisiei Electorale Centrale nr.1128/2023.**

În conformitate cu pct. 1 din Regulamentul de activitate a Comisiei Electorale, aprobat prin hotărârea CEC nr. 1098/2023 (în continuare Regulament), Prezentul regulament stabilește modul și principiile de organizare și funcționare a Comisiei Electorale Centrale, domeniile de activitate ale Comisiei, atribuțiile, drepturile și obligațiile membrilor Comisiei, modalitatea de organizare și desfășurare a ședințelor publice, precum și procedura de adoptare a actelor administrative ale Comisiei Electorale Centrale.

Conform pct. 4 din Regulament, Comisia este autoritate apolitică, dispune de independență organizațională, funcțională, operațională și financiară.

Conform pct. 6 din Regulament, În activitatea sa, Comisia Electorală Centrală se conduce de principiile legalității, independenței, imparțialității, colegialității, transparenței și nediscriminării.

Pct. 11 din Regulament stabilește că, Activitatea Comisiei, în spiritul misiunii sale, este orientată spre îmbunătățirea continuă a managementului electoral și consolidarea capacităților instituționale.

Conform pct. 14 din Regulament, Comisia asigură promovarea unui proces electoral transparent, eficient și accesibil, inclusiv prin dezvoltarea continuă a Sistemului informațional automatizat de stat "Alegeri", implementarea altor resurse informaționale și dezvoltarea soluțiilor tehnice în scopul automatizării procedurilor electorale.

Pct.100 din Regulament stipulează expres că, **Comisia Electorală Centrală adoptă hotărâri care sunt acte administrative cu caracter individual** sau normativ.

Iar, în conformitate cu prevederile pct. 103 din Regulament, **la adoptarea hotărârilor cu caracter individual, Comisia aplică procedura stabilită de Codul administrativ în măsura în care nu contravine prevederilor Codului electoral.**

În conformitate cu prevederile art. 10 alin. (1) din Cod administrativ, (1) Actul administrativ individual este orice dispoziție, decizie sau altă măsură oficială întreprinsă de autoritatea publică pentru reglementarea unui caz individual în domeniul dreptului public, cu scopul de a produce nemijlocit efecte juridice, prin nașterea, modificarea sau stingerea raporturilor juridice de drept public.

Art. 11 alin. (1) și (2) din Codul administrativ stipulează că (1) Actele administrative individuale pot fi:

a) acte defavorabile – actele care impun destinatarilor lor obligații, sancțiuni, sarcini sau afectează drepturile/interesele legitime ale persoanelor ori care resping, în tot sau în parte, acordarea avantajului solicitat;

b) acte favorabile – actele care creează destinatarilor săi un beneficiu sau un avantaj de orice fel.

(2) Destinatarul unui act administrativ individual este doar persoana către care actul administrativ se îndreaptă. Terții, ale căror drepturi sînt afectate de actul administrativ individual, nu sînt destinatarii acestuia.

În conformitate cu prevederile art. 118 din Codul administrativ, (1) Motivarea este operațiunea administrativă prin care se expun considerentele care justifică emiterea unui act administrativ individual. În motivare se indică temeiurile esențiale de drept și de fapt pe care le-a luat în considerare autoritatea publică pentru decizia sa. Din motivarea deciziilor discreționare trebuie să poată fi recunoscute și punctele de vedere din care autoritatea publică a reieșit la exercitarea dreptului discreționar. Motivarea trebuie să se refere și la argumentele expuse în cadrul audierii.

(2) Motivarea completă a unui act administrativ individual cuprinde:

a) motivarea în drept – temeiul legal pentru emiterea actului administrativ, inclusiv formele procedurale obligatorii pe care se bazează actul;

b) motivarea în fapt – oportunitatea emiterii actului administrativ, inclusiv modul de exercitare a dreptului discreționar, dacă este cazul;

c) în cazul actelor administrative defavorabile – o descriere succintă a procedurii administrative care a stat la baza emiterii actului: investigații, probe, audieri, opinii ale participanților contrare conținutului final al actului etc.

(3) Motivarea completă este obligatorie, este parte integrantă a actului administrativ individual și condiționează legalitatea acestuia.

(4) Motivarea nu este obligatorie în cazul în care:

a) autoritatea publică admite o petiție în totalitate fără ca prin decizia de soluționare a ei să fie afectate drepturile sau interesele legitime ale altor persoane;

b) acest lucru este prevăzut expres de lege; sau

c) autoritatea publică emite acte administrative individuale de același fel într-un număr mai mare sau automatizat și, conform circumstanțelor de fapt ale cazului în parte, nu se cere o motivare.

Conform art. 119 din Codul administrativ, (1) Conținutul unui act administrativ individual trebuie să fie suficient de cert.

(2) Un act administrativ individual poate fi emis în scris, verbal sau prin comportament concludent. Forma actului administrativ individual este aleasă de autoritatea publică care emite actul administrativ în baza dreptului discreționar corespunzător obligațiilor sale. Actul administrativ scris poate fi emis pe suport de hârtie sau în formă de document electronic.

(3) La cererea unui participant, actul administrativ individual emis verbal este confirmat în scris în termen de o săptămână. Cererea se depune în decursul unei luni de la comunicarea actului administrativ.

(4) Autoritatea publică poate elibera o confirmare scrisă și din oficiu.

Art. 120 Cod administrativ reglementează structura unui act administrativ individual, stipulând (1) Un act administrativ individual emis sau confirmat în scris trebuie să cuprindă:

a) numele/denumirea autorității publice care a emis actul administrativ;

b) numele colaboratorului autorității publice care a emis actul administrativ;

c) numele destinatarului actului administrativ;

d) data la care a fost emis actul administrativ;

e) decizia luată (partea dispozitivă a actului administrativ);

f) motivarea deciziei luate, inclusiv indicarea actelor normative pentru a căror punere în aplicare se emite actul administrativ;

g) decizia cu privire la cheltuieli;

h) informația cu privire la exercitarea căilor de atac;

i) semnătura olografă/electronică a persoanei din cadrul autorității publice care a emis actul administrativ sau, după caz, semnătura electronică a autorității care a emis actul administrativ.

(2) Prin derogare de la prevederile alin.(1) lit.b) și i), în cazul unui act administrativ individual scris emis în mod automatizat, pot lipsi datele despre nume și semnătură. Pentru indicarea conținutului pot fi utilizate semne-cheie dacă, în baza explicațiilor făcute în acest sens, persoana căreia îi este destinat actul administrativ sau care este afectată de acesta poate recunoaște clar conținutul actului administrativ.

Art. 132 din Codul administrativ stipulează că, (1) Prin emiterea unui act administrativ individual se înțelege atât emiterea lui de către prim-ministru și autoritățile publice cu conducere unipersonală, cât și adoptarea lui de către Guvern și autoritățile publice cu conducere colegială.

(2) Conducerea colegială a unei autorități publice adoptă decizii prin vot.

Conform art. 133 din Codul administrativ, (1) Cvorumul reprezintă numărul minim necesar de membri prevăzut de lege pentru întrunirea valabilă a unui organ colegial sau emiterea unui act administrativ individual. (2) Organul colegial acționează legal dacă sînt prezenți jumătate plus unul din membrii săi, cu excepția cazurilor în care legea prevede altfel.

În conformitate cu prevederile art. 134 din Cod administrativ, Majoritatea reprezintă numărul minim de voturi ale membrilor organului colegial necesar conform legii pentru ca un act administrativ individual să poată fi emis.

Secțiunea 4 din Capitolul III al Regulamentului, aprobat prin hotărârea CEC nr. 1098/2023, reglementează procedura pregătirii proiectelor de hotărâri ale Comisiei Electorale Centrale pentru examinare în ședință publică.

Astfel, conform pct. 106-107 și 112-115 din Regulament,

106. În cazul inițierii procedurii administrative, președintele Comisiei Electorale Centrale desemnează membrul coordonator și subdiviziunea Aparatului pentru realizarea acesteia, conform atribuțiilor ce le revin.

107. Membrul coordonator asigură realizarea finalității procedurii administrative și coordonează activitatea funcționarilor Aparatului în acest sens. În cazul în care procedura administrativă urmează a fi finalizată prin emiterea hotărârii Comisiei Electorale Centrale, acesta devine membru raportor în cadrul ședinței.

[...] 112. În cadrul procedurii de investigare a stării de fapt, de obținere a probelor și de elaborare a proiectului de hotărâre, persoana desemnată din aparat și membrul raportor se conduc de prevederile art.85 - 95 din Codul administrativ nr.116/2018 în măsura în care nu contravin prevederilor Codului electoral.

113. Persoana desemnată din aparat sau membrul coordonator va asigura accesul la materialele dosarului administrativ și la proiectul de hotărâre celorlalți membri cu cel puțin 24 de ore înainte de data ședinței publice. În perioada electorală, ținând cont de complexitatea cauzei, termenul pentru acordarea accesului poate fi mai restrâns, însă unul rezonabil pentru a lua cunoștință de materialele dosarului administrativ.

114. Ceilalți membri ai Comisiei Electorale Centrale sunt în drept să înainteze membrului coordonator propuneri de modificare a proiectului actului administrativ de finalizare a procedurii administrative. În cazul în care procedura administrativă urmează a fi finalizată prin emiterea unei hotărâri a Comisiei, admisibilitatea propunerilor la etapa elaborării se decide unilateral de

membrul raportor. În condițiile în care procedura administrativă se finalizează prin emiterea unei scrisori, aceasta se semnează de către președinte.

115. La etapa pregătirii proiectului de hotărâre pentru examinarea în ședință publică, membrul raportor poate accepta sau respinge propunerile de modificare a proiectului de hotărâre. Propunerile care nu au fost acceptate de membrul raportor la această etapă pot fi înaintate spre dezbateri în cadrul ședinței publice a Comisiei, conform procedurii descrise în prezentul regulament.

Secțiunea 5 din Capitolul III al Regulamentului, aprobat prin hotărârea CEC nr. 1098/2023 reglementează Procedura de examinare în ședință a hotărârilor Comisiei Electorale Centrale.

Conform pct. 120 din Regulament, Prezentarea proiectului de hotărâre începe cu o expunere generală a circumstanțelor procedurii administrative, fiind arătate constatările și motivarea. Membrul raportor va prezenta conținutul proiectului de hotărâre și va informa, după caz, despre acțiunile întreprinse la etapa de pregătire a acestuia pentru dezbateri.

Conform punctelor 122-124 din Regulament,

122. După prezentarea proiectului de hotărâre în condițiile pct.120, președintele ședinței anunță despre posibilitatea membrilor Comisiei de a adresa întrebări raportorului asupra proiectului de hotărâre.

123. Membrul raportor răspunde la întrebări și nu poate fi constrâns să răspundă la o întrebare într-un fel sau altul. Asupra unui subiect aflat în examinare un membru al Comisiei poate să intervină, de regulă, de două ori. La întrebările formulate în mod repetat sau la cele care sugerează răspunsul, membrul raportor este în drept să nu dea răspuns.

124. După epuizarea tuturor întrebărilor, președintele ședinței anunță despre posibilitatea înaintării propunerilor de modificare a proiectului de hotărâre.

Conform punctelor 125, 126 din Regulament,

125. Membrul Comisiei Electorale Centrale formulează propunerea clar și o înaintează membrului raportor. Propunerea de modificare a proiectului de hotărâre se supune votului și se aprobă cu votul majorității absolute a membrilor Comisiei Electorale Centrale.

126. Propunerile de modificare a proiectului de hotărâre care nu au întrunit numărul necesar de voturi pentru a fi aprobate pot fi înaintate în mod repetat pentru următoarea ședință la care se va examina proiectul de hotărâre, având în vedere decizia de amânare a examinării acestuia sau în cazul în care acesta nu a fost adoptat la ședința inițială din lipsa cvorumului necesar.

Conform punctelor 128-13 din Regulament,

128. Participanții la procedura administrativă sunt în drept să înainteze propuneri de modificare a proiectului de hotărâre. Propunerile formulate de participanții la procedura administrativă se supun votului în condițiile pct.125.

129. Președintele ședinței anunță încheierea dezbaterilor asupra proiectului de hotărâre după ce toate propunerile înaintate au fost supuse votului.

130. După încheierea dezbaterilor, membrul raportor prezintă partea dispozitivă a proiectului de hotărâre.

131. Membrii Comisiei Electorale Centrale pot adresa întrebări și propuneri pe marginea părții dispozitive în condițiile pct.122-127.

[...] 133. Președintele ședinței propune pentru votare proiectul de hotărâre, ajustat după caz conform propunerilor de modificare acceptate / votate.

Raportând cadrul legal citat la circumstanțele speței, Completul judiciar a stabilit că examinarea de către Comisia Electorală Centrală a cererii lui Tabarcea Avelin, înregistrată la 31

august 2024 cu nr. de intrare „7/15733”, privind înregistrarea grupului de inițiativă, eliberarea legitimațiilor membrilor grupului și a listelor de subscripție în vederea colectării semnăturilor pentru susținerea sa în calitate de candidat la funcția de Președinte al Republicii Moldova la alegerile prezidențiale din 20 octombrie 2024, a avut loc cu încălcări grave de procedură.

După cum s-a relatat supra, cererea lui Tabarcea Avelin nr. 7/15733 din 31.08.2024, a fost examinată în cadrul ședinței Comisiei Electorale Centrale din 02 septembrie 2024.

Raportorul a propus spre votare proiectul de hotărâre privind înregistrarea grupului de inițiativă pentru colectarea semnăturilor în susținerea lui Tabarcea Avelin.

După înaintarea propunerii de către raportor, Președintele ședinței a invocat că: „*În lipsa altor întrebări, propunerilor și altor luări de cuvânt se supune votului proiectul de hotărâre*”, iar în rezultatul votării, 3 membri ai comisiei au exprimat votul „*pentru*” și 6 membri „*împotriva*”.

După etapa votării, președintele ședinței a declarat ședința închisă, fără a aduce la cunoștință participaților la proces, care act a fost emis pe marginea cererii lui Tabarcea Avelin, astfel fiind ignorate prevederile pct. 30, 31 și 32 ale Regulamentului, aprobat prin Hotărârea CEC nr. 1166/2023, din care rezultă că pe marginea cererii privind înregistrarea grupului inițiativă poate fi emisă una din următoarele soluții:

- 1) **o hotărâre privind înregistrarea grupului de inițiativă** și eliberarea candidatului desemnat sau conducătorului grupului de inițiativă legitimațiilor membrilor grupului de inițiativă și formularelor listelor de subscripție ce vor conține un număr de rubrici suficient pentru a colecta semnăturile susținătorilor în limita plafonului maxim prevăzut la art.139 din Codul electoral nr.325/2022; (pct. 31 din Regulament) *sau*
- 2) **hotărârea privind refuzul de a înregistra grupul de inițiativă** (pct. 32 din Regulament).

În speță, contrar prevederilor normelor legale enunțate, nu a fost emis nici un act administrativ conform Regulamentului aprobat prin Hotărârea CEC nr. 1166/2023, fapt ce reprezintă o încălcare gravă a principiilor de care urmează să se conducă Comisia Electorală Centrală în activitatea sa, și anume:

- principiul legalității;
- principiul transparenței.

Or, neemiterea actului administrativ motivat, pe marginea soluției adoptate la cererea privind înregistrarea grupului de inițiativă, afectează legalitatea întregii proceduri administrative desfășurate la caz. echivalează cu ilegalitatea actului, fapt care duce la anularea acestuia .

Or, obligația autorității de a emite și a motiva actul administrativ emis la cerere, constituie o garanție contra arbitrariului administrației publice și se impune mai ales în cazul actelor prin care se suprimă drepturi sau situații juridice individuale. De altfel, motivarea trebuie să fie adecvată actului emis și trebuie să prezinte de o manieră clară și univocă algoritmul urmat de instituția care a adoptat măsura atacată, astfel încât să le fie permis persoanelor vizate să stabilească concluzia autorității, cât și motivarea acesteia, de asemenea, să permită instanțelor de judecată să efectueze controlul judecătoresc asupra argumentelor invocate de autoritatea publică la emiterea actului administrativ final, emis pe marginea cererii care a constituit obiectul procedurii administrative desfășurate.

Astfel, potrivit jurisprudenței constante a CEDO , amploarea și detalierea motivării depind de natura actului adoptat, iar cerințele pe care trebuie să le îndeplinească motivarea depind de circumstanțele fiecărui caz, o motivare insuficientă sau greșită este considerată a fi echivalentă cu o lipsă a motivării actelor. Motivarea conferă actului administrativ, transparență, fiind importantă atât pentru cel vizat, precum și pentru instanța de judecată, care înfăptuiește controlul

de legalitate. Din perspectiva instanței de judecată, motivarea este decisivă pentru a face demarcația dintre actul administrativ adoptat în cadrul marjei de apreciere conferite de lege autorităților publice și cel adoptat prin exces de putere.

Completul judiciar apreciază critic argumentele invocate de autoritatea publică în scrisoarea nr. CEC-8/5810 din 04 septembrie 2024, adresată lui Tabarcea Avelin, prin care ultimul a fost informat că cererea sa înregistrată la 31.08.2024 cu nr. de intrare „7/15733”, a fost pusă în discuție în cadrul ședinței CEC, însă propunerea raportorului privind adoptarea unei hotărâri de admitere a cererii respective nu a întrunit numărul necesar de voturi pentru adoptarea unei hotărâri, ca urmare nefiind adoptat vreun act, deoarece atât Codul electoral, cât și Regulamentele aprobate prin hotărârile CEC nr. 1098/2023 și 1166/2023, nu prevăd o procedură specifică pentru cazuri în care proiectele de hotărâre nu întrunesc numărul necesar de voturi pentru a fi adoptat și că lipsa unei hotărâri favorabile înseamnă un refuz pe marginea cererii.

Or, după cum s-a menționat supra, Regulamentul privind constituirea și înregistrarea grupurilor de inițiativă, întocmirea, prezentarea și verificarea listelor de subscripție, aprobat prin Hotărârea CEC nr. 1166/2023, stabilește expres că, Comisia Electorală Centrală are numai două opțiuni la luarea deciziei pe marginea cererii de înregistrare a grupului de inițiativă:

- **hotărâre privind înregistrarea grupului de inițiativă** (pct. 31 din Regulament), sau
- **hotărâre privind refuzul de a înregistra grupul de inițiativă** (pct. 32 din Regulament).

Urmează de menționat că, în ambele cazuri, urmează a fi emisă o hotărâre motivată, cu indicarea motivelor care au stat la baza actului emis.

Iar, în cazul în care majoritatea membrilor Comisiei nu au fost de acord cu proiectul hotărârii propus de raportor, aceștia urmau să acționeze cu respectarea prevederilor Regulamentului de activitate a Comisiei Electorale, aprobat prin hotărârea CEC nr. 1098/2023.

Or, după cum s-a menționat supra, pct. 113 din Regulament stabilește expres că: persoana desemnată din aparat sau membrul coordonator va asigura accesul la materialele dosarului administrativ și la proiectul de hotărâre celorlalți membri cu cel puțin 24 de ore înainte de data ședinței publice. În perioada electorală, ținând cont de complexitatea cauzei, termenul pentru acordarea accesului poate fi mai restrâns, însă unul rezonabil pentru a lua cunoștință de materialele dosarului administrativ.

Circumstanțele descrise denotă că, examinarea cererii lui Tabarcea Avelin fără emiterea unui act final, prevăzut de pct. 31 și 32 din Regulamentul aprobat prin Hotărârea CEC nr. 1166/2023, reprezintă un viciu grav de procedură, manifestat prin nesoluționarea cerii în fond – fapt care constituie temei de anulare a răspunsului nr. CEC-8/5810 din 04 septembrie 2024.

Nu în ultimul rând, Completul judiciar consideră necesar de a reține și faptul că anterior Comisia Electorală Centrală a examinat mai multe cereri privind înregistrarea grupurilor de inițiativă din partea altor candidați, astfel că toate procedurile administrative au fost finalizate cu emiterea unei hotărâri motivate (fie favorabilă, fie defavorabilă), candidații având posibilitate să cunoască argumentele care au stat la baza soluțiilor respective.

În speță, pe marginea cererii lui Tabarcea Avelin nu a fost emisă hotărâre motivată, în care ar fi fost explicate argumentele soluției luate de către autoritatea publică pârâtă pe marginea cererii nr. 7/15733 din 31.08.2024, iar aceste circumstanțe se apreciază de instanța de judecată ca lipsă de bună credință în cadrul exercitării dreptului discreționar.

În aceste împrejurări, în condițiile în care procedura de examinare a cererii nr. 7/15733 din 31.08.2024 a fost viciată și în lipsa unei hotărâri motivate pe marginea cererii privind înregistrarea grupului de inițiativă, Completul judiciar este în imposibilitate de a da apreciere temeiniciei pretenției înaintate de reclamant privind obligarea înregistrării grupului de inițiativă

pentru susținerea candidatului la funcția de președinte al Republicii Moldova.

Or, conform art. 224 alin. (1) lit. b) din Codul administrativ, examinând acțiunea în obligare instanța de judecată emite hotărâre, prin care anulează în tot sau în parte actul administrativ individual de respingere a solicitării sau o eventuală decizie adoptată în procedura prealabilă și obligă autoritatea publică să emită un act administrativ individual, dacă revendicarea pretenției reclamantului de emiteră a actului este întemeiată.

În speță, instanța este în imposibilitate de a da apreciere temeiniciei cerinței formulate de Tabarcea Avelin în cererea nr. 7/15733 din 31.08.2024 adresată CEC privind înregistrarea grupului de inițiativă, în condițiile în care, în cadrul procedurii administrative pârâtul nu a emis actul final prevăzut de Regulament (hotărâre) și nu a livrat o soluție argumentată asupra cererii nominalizate.

Reiterând motivele expuse, Completul judiciar specializat concluzionează că motivele de fapt și de drept analizate mai sus, impun soluția admiterii parțiale a acțiunii reclamantului, cu obligarea Comisiei Electorale Centrale să reexamineze cererea lui Tabarcea Avelin nr. 7/15733 din 31.08.2024 privind înregistrarea grupului de inițiativă pentru susținerea candidatului la funcția de președinte al Republicii Moldova, cu emiteră unei hotărâri motivate pe marginea cererii respective, după cum prevede Regulamentul privind constituirea și înregistrarea grupurilor de inițiativă, întocmirea, prezentarea și verificarea listelor de subscripție, aprobat prin Hotărârea CEC nr. 1166/2023.

În conformitate cu prevederile art. 224 alin. (1) lit. a) din Codul administrativ, instanța de judecată,

H O T Ă R Ă Ș T E:

Se admite parțial acțiunea înaintată de Tabarcea Avelin.

Se anulează răspunsul CEC-8/5810 din 04.09.2024.

Se obligă Comisia Electorală Centrală să reexamineze cererea lui Tabarcea Avelin cu nr. 7/15733 din 31.08.2024 privind înregistrarea grupului de inițiativă pentru susținerea candidatului la funcția de Președinte al Republicii Moldova, cu emiteră unei hotărâri motivate pe marginea cererii respective.

Hotărârea cu drept de recurs la Curtea Supremă de Justiție în termen de 3 (trei) zile, de la data adoptării hotărârii.

Președintele ședinței, judecătorul

Mîra Ghenadie

Judecătorii

Bostan Angela

Dașchevici Grigore